

1 Četvorougao i krug

Stav 1.1 *Centralni ugao nekog kruga je dva puta veći od odgovarajućeg periferijskog ugla tog kruga nad istim lukom.*

Posledica 1.1 *Periferijski ugao nad prečnikom kruga je prav.*

Posledica 1.2 *Ugao odredjen tetivom i tangentom u jednoj krajnjoj tački tetive nekog kruga podudaran je periferijskom uglu nad tom tetivom.*

DEFINICIJA 1.1 *Četvorougao je **tetivan** ako i samo ako oko njega može da se opiše krug.*

Osobine tetivnih četvorouglova:

Teorema 1.1 *Četvorougao je tetivan ako i samo ako se simetrale bilo koje tri njegove stranice seku u jednoj tački.*

Teorema 1.2 *Četvorougao je tetivan ako i samo ako je zbir svaka dva naspramna ugla jednak 180° .*

Posledica 1.3 *Četvorougao je tetivan ako i samo ako je spoljašnji ugao kod jednog temena podudaran sa unutrašnjim uglom kod njemu dijagonalnog temena.*

Teorema 1.3 *Četvorougao je tetivan ako i samo ako se svaka stranica vidi iz preostala dva temena pod podudarnim uglovima.*

DEFINICIJA 1.2 *Četvorougao je **tangentan** ako i samo ako postoji kružnica koja dodiruje sve njegove stranice.*

Osobine tangentnih četvorouglova:

Teorema 1.4 *Četvorougao je tangentan ako i samo ako se simetrale unutrašnjih uglova seku u jednoj tački.*

Teorema 1.5 *Četvorougao je tangentan ako i samo ako $\overline{AB} + \overline{CD} = \overline{AD} + \overline{BC}$.*

Teorema 1.6 *Sledeća tvrdjenja su medjusobno ekvivalentna:*

- (i) *četvorougao je paralelogram,*
- (ii) *postoje dve suprotne stranice četvorougla koje su jednake i paralelne,*
- (iii) *svake dve suprotne stranice četvorougla su jednake,*
- (iv) *dijagonale četvorougla se medjusobno polove,*
- (v) *oba para suprotnih uglova četvorougla su jednaka.*

Teorema 1.7 *Dokazati:*

- i) Paralelogram je romb ako su mu dijagonale međusobno normalne;
- ii) Paralelogram je pravougaonik ako su mu dijagonale međusobno podudarne;
- iii) Paralelogram je kvadrat ako su mu dijagonale međusobno normalne i podudarne.

Teorema 1.8 *Sledeća tvrdjenja su međusobno ekvivalentna:*

- (i) četvorougao je romb,
- (ii) sve stranice četvorougla su jednake,
- (iii) dijagonale četvorougla polove sve unutrašnje uglove,
- (iv) dijagonale četvorougla se polove i međusobno su normalne.

Teorema 1.9 (teorema o srednjoj liniji trapeza) *Srednja linija trapeza je paralelna osnovicama trapeza i jednaka je polovini zbira osnovica.*

Zadatak 1.1 *U pravougaoniku stranica $\overline{BC}$ dva puta veća od stranice $\overline{AB}$. Iz tačke M na $\overline{BC}$ duži $\overline{AB}$ i $\overline{AD}$ se vide pod jednakim uglovima. Izračunati ove uglove.*

Zadatak 1.2 *Ako je visina jednakokrakog trapeza jednaka h , a površina h^2 , dokazati da su njegove dijagonale međusobno normalne.*

Zadatak 1.3 *Neka je P proizvoljna tačka na kraćem luku $\widehat{AB}$ kruga k opisanog oko pravougaonika $\square ABCD$, a L i M podnožja normala iz tačke P na dijagonalama $\overline{AC}$ i $\overline{BD}$. Dokazati da dužina duži $\overline{LM}$ ne zavisi od položaja tačke P .*

Zadatak 1.4 *Kružnice k_1 i k_2 dodiruju se spolja u tački S . Ako su A, B, C, D tačke dodira zajedničkih spoljašnjih tangenti (Slika ??), dokazati da je četvorougao $\square ABCD$ tangentan.*

Zadatak 1.5 *Ako su P, Q, R preseči simetrala uglova $\triangle ABC$ i opisanog kruga oko ovog trougla, dokazati da su prave AP, BQ, CR visine trougla $\triangle PQR$.*

Zadatak 1.6 *Krugovi $k_1(O_1, r_1)$ i $k_2(O_2, r_2)$ imaju zajedničku tetivu $\overline{MN}$. Neka je $O_1M \cap k_1 = \{A_1\}$, $O_1M \cap k_2 = \{A_2\}$, $O_2M \cap k_1 = \{B_1\}$ i $O_2M \cap k_2 = \{B_2\}$. Dokazati da se prave MN, A_1B_1, A_2B_2 seku u jednoj tački.*

Zadatak 1.7 *Neka je $\square ABCD$ tetivni četvorougao i neka su P, Q, R, S redom sredine lukova $\widehat{AB}, \widehat{BC}, \widehat{CD}, \widehat{DA}$ opisane kružnice. Dokazati da je $\overline{PR} \perp \overline{QS}$.*

Zadatak 1.8 *Ako su M i N tačke simetrične podnožju A_1 visine $\overline{AA_1}$, $\triangle ABC$ u odnosu na stranice $\overline{AB}$ i $\overline{AC}$, i neka je K presek pravih $\overline{AB}$ i $\overline{MN}$, dokazati da tačke A, K, A_1, C, N pripadaju jednom krugu.*

Zadatak 1.9 *Dokazati da simetrala proizvoljnog ugla trougla je i simetrala ugla kojeg obrazuju visina konstruisana iz tog temena i prečnik kruga opisanog oko tog trougla koji sadrži pomenuto teme.*

Zadatak 1.10 *Naspramne stranice $\overline{AB}$ i $\overline{CD}$ četvorougla $\square ABCD$ su jednake međusobno. Dokazati da prava p koja polovi druge dve stranice zaklapa jednake uglove sa stranicama $\overline{AB}$ i $\overline{CD}$.*